

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepanek Venemaa maagaasi impordi järkjärgulise lõpetamise, võimalike energiasõltuvuste parema seire ning määruse (EL) 2017/1938 muutmise kohta

Otsuse ettepanek koordinatsioonikogule

Kujundada seisukoht

Peavastutaja: Kliimaministeerium

Kaasvastutajad: Välisministeerium, Rahandusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Kaasvastutaja sisendi tähtpäev 22.08.2025

KOKi esitamise tähtpäev 10.09.2025

VV esitamise tähtpäev 18.09.2025

Seisukoha valitsusse toomise alus ja põhjendus

Algatuse reguleerimisala nõuab vastavalt Eesti Vabariigi põhiseadusele seaduse või Riigikogu otsuse vastuvõtmist, muutmist või kehtetuks tunnistamist (RKKTS § 152¹ lg 1 p 1);

Algatuse vastuvõtmisega kaasneks oluline majanduslik või sotsiaalne mõju (RKKTS § 152¹ lg 1 p 2);

Sisukokkuvõte

Määrusega lõpetatakse Venemaa maagaasi import ELi. Regulatsioon keelab uute lepingute alusel impordi alates 1. jaanuarist 2026 ning lõpetab järk-järgult olemasolevad lepingud hiljemalt 2028. aastaks.

Kas EL algatus reguleerib karistusi või haldustrahve? Ei

Kas nähakse ette uue asutuse loomine (järelvalvelised või muud asutused)? Ei

Kas lahenduse rakendamine vajab IT-arendusi? Ei

Eesmärgid

1.Eesmärk - Eesmärk on tugevdada energiajulgeolekut ja vähendada majanduslikku sõltuvust Venemaast, kes on kasutanud energiat geopoliitilise survevahendina.

Alates 1. jaanuarist 2026. a on määruse kohaselt keelatud sõlmida uusi gaasiimpordi lepinguid Venemaaga (nii torugaas kui LNG). Kõik Venemaaga sõlmitud pikaajalised (üle ühe aasta kestvad) gaasi impordilepingud tuleb lõpetada hiljemalt 1. jaanuariks 2028. a. Lühiajalised gaasilepingud (lühemad kui 1 aasta), mis on sõlmitud enne 17.06.2025. a, tuleb lõpetada 30. detsembriks 2026. a.

LNG terminalide teenuste osutamine Venemaaga seotud ettevõtetele keelatakse alates 1. jaanuarist 2026. a. LNG teenuste lepingud, mis on sõlmitud Vene ettevõtetega enne 17.06.2025. a, tuleb lõpetada ühe aasta jooksul ehk 17. juuniks 2026. a.

Maagaasi importivad ELi ettevõtted peavad hakkama tolliasutustele edastama Vene gaasiga seotud lepingute ja reaalsete tarnete infot. Liikmesriigid peavad 1. märtsiks 2026. a esitama Euroopa Komisjonile riiklikud kavad Vene gaasiimpordi lõpetamiseks ja oma gaasiallikate mitmekesistamiseks. Need liikmesriigid, kes impordivad Vene naftat, peavad koostama 1. märtsiks 2026. a riiklikud kavad Vene naftaimpordi lõpetamiseks.

Mõju ja sihtrühm

Mõju valdkonnad

Majandus

Ettevõtlus

Sihtrühm: ELi ettevõtted, kes impordivad ja/või kasutavad Vene maagaasi või LNG-d

Mõju sihtrühmale: Ettevõtted, kellel on pikaajalised gaasilepingud Venemaaga peavad leidma uued gaasi tarnijad; ilmselt tähendab see kõrgemat gaasi ostuhinda, mis omakorda võib teatud riikides tõsta tarbijate gaasihinda või toodete hinda, mille tooraineks on maagaas.

Elanike ja leibkondade majanduslik olukord

Sihtrühm: Elanikud riikides, kus Vene gaasi osakaal on suur

Mõju sihtrühmale: Vene gaasi impordi lõppemisel võib kaasneda gaasi hinnatõus (eriti kodumajapidamistele, kus gaasi kasutatakse kütteks), kuid tarneahelate mitmekesistamisel peaksid hinnad stabiliseeruma ning vähenema risk kiireks hinnatõusuks.

Halduskoormus

Kas lahendusega kaasneb mõju halduskoormusele? Jah

Kas ettevõtetele halduskoormus: Kasvab

Ettevõtete infokohustus: Halduskoormus kasvab nendele ettevõtetele, kes impordivad Vene gaasi ning soovivad seda teha kuni täieliku impordi keelu tähtajani. Need ettevõtted peavad esitama tolliasutustele infot Vene gaasi koguste, tarnetingimuste ja päritolu kohta.

Kas avaliku sektori töökoormus: Kasvab

Avaliku sektori asutuste infokohustus: Tolliasutuste töökoormus võib kasvada, kuna määruse kohaselt peavad tolliasutused kontrollima importijate esitatud teavet Vene gaasi päritolu ja lepingute kohta. Riik peab esitama Euroopa Komisjonile riikliku gaasi mitmekesistamise kava.

Riigikaitse ja välissuhted

Riigikaitse

Sihtrühm: Kõik elanikud

Mõju sihtrühmale: Määrus aitab suurendada energiajulgeolekut vähendades EL liikmesriikide sõltuvust Vene gaasist ning selle kaudu riski energiaga seotud manipuleerimiseks ja survestamiseks. Uute tarneallikate leidmine ja mitmekesistamine suurendab liikmesriikide energia varustuskindlust ja elutähtsate teenuste toimepidevust. Määrus aitab vähendada Venemaa sõjategevuse rahastamist.

Kaasamine

Gaasiliit, peamised gaasi ja naftat Eestisse importivad ettevõtted.